

4. MIĘDZYKRAJOWE WARSZTATY: ŁACIŃSKOJĘZYCZNE PODRĘCZNIKI Z KRĘGU CHRZEŚCIJAŃSKIEGO ZACHODU (350-750)

W okresie późnej starożytności i wczesnego średniowiecza społeczeństwo zachodnioeuropejskie przechodziło szereg ważnych przekształceń. Badania przeprowadzone przez różnych uczonych, takich jak: Banniard, Chin, Courcelle, Gemeinhardt, Irvine, Kaster, Law, Riché i innych wykazały złożony historyczny rozwój edukacji kulturalnej we wskazanym czasie. Jednak wiele aspektów źródeł tekstowych dla tego procesu pozostaje jeszcze do szczegółowego zbadania. W związku z tym również korpus łacińskojęzycznych podręczników – dzieł gramatycznych, leksykograficznych i ortograficznych – stanowi bogate, ale wciąż nieodkryte źródło dokumentacji. Twórcami tego rodzaju podręczników byli m.in. Augustyn, Kasjodor, Izydor z Sewilli i Beda Wielebny, którzy propagowali wyraźnie chrześcijańską edukację i styl życia, a jednocześnie opierali się bezpośrednio lub pośrednio na Donacie i pogańskiej tradycji gramatycznej.

W celu kompleksowego i systematycznego zbadania wspomnianego korpusu Centrum Historiografii Językoznawstwa Uniwersytetu w Leuven zorganizowało – kładąc nacisk przede wszystkim na prelekcje i komunikaty poświęcone transformacjom tradycji gramatycznej, problemom terminologicznym i strukturalnym, regionalnemu zróżnicowaniu łacińskich, tekstowych refleksji nad praktykami dydaktycznymi oraz powiązania podręczników z szerszym kontekstem społeczno-kulturowym, w którym one powstały i były wykorzystywane – jednodniowe międzynarodowe warsztaty dotyczące podręczników języka łacińskiego z kręgu chrześcijaństwa zachodniego (350-750), które odbyły się **15 V 2017 r.** w Leuven. Komitet organizacyjny i naukowy tworzyli: Tim Denecker, Giovanbattista Galdi, Mark Janse, Gert Partoens, Pierre Swigger i Toon Van Hal (KU Leuven). Prelegentami byli m.in. Guillaume Bonnet (Dijon), Bruno Bureau (Lyon), Thorsten Fögen (Durham/Berlin), Anne Grondeux (Paryż), Louis Holtz (Paryż) i Bruno Rochette (Liège).

5. WARSZTATY NAUKOWE W CENTRUM STUDIÓW NAD KULTURĄ MANUSKRYPTÓW

Centrum Studiów nad Kulturą Manuskryptów działające przy Uniwersytecie w Hamburgu zorganizowało **23 VI 2017 r.** (Warburgstraße 26, Hamburg, sala nr 0001) warsztaty naukowe, których przewodnim tematem było: ***Hagiograficzno-homiletyczne kolekcje greckich, łacińskich i orientalnych manuskryptów – historie przekazywania ksiąg i tekstów w perspektywie porównawczej*** (*Hagiographico-Homiletic Collections in Greek, Latin and Oriental Manuscripts – Histories of Books and Text Transmission in a Comparative Perspective*). Celem tego projektu była perspektywa porównawcza dotycząca pochodzenia i rozwoju „kolekcji hagiograficzno-kaznodziejskich”, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień metodologicznych i *instrumenta studiorum* (elektroniczne lub inne). Podczas spotkania zostały wygłoszone następujące referaty w ramach kilku sesji tematycznych: **I (The Greek Tradition):** Sever Voicu (Rome), *The Earliest Greek Homilies*; Matthieu Cassin (Paris), *Gregory of Nyssa's Hagiographic Homilies: Authorial Tradition and Hagiographico-Homiletic Collections, a Comparison*; **II (The Coptic, Arabic and Ethiopic Traditions):** Alin Suciu (Göttingen), *Greek Patristics in Coptic: Early Translations and Later Systematisations within Homilies*; Michael Muthreich (Göttingen), *Dionysius Areopagita in the Arabic and Ethiopic Homiletic Tradition*; Antonella Brita – Alessandro Bausi (Hamburg), *A Few Remarks on the Hagiographico-Homiletic Collections in Ethiopic*